

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. február 21.
(OR. en)

6237/20

COMPET 54
MI 46
CONSOM 32
ENV 96
EDUC 42
EMPL 54
TELECOM 21
DIGIT 9
SOC 69
JAI 142

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság

Az átvétel dátuma: 2020. február 20.

Címzett: a Tanács Főtitkársága

Biz. dok. sz.: COM(2020) 67 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK
Európa digitális jövőjének megtervezése

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2020) 67 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2020) 67 final

Brüsszel, 2020.2.19.
COM(2020) 67 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Európa digitális jövőjének megtervezése

Európa digitális jövőjének megtervezése

1. Bevezetés

A digitális technológiák gyökeresen megváltoztatják mindennapi életünket, azt, ahogyan munkánkat és üzleti tevékenységeinket végezzük, utazunk és kommunikálunk, és jelentős hatást gyakorolnak kapcsolatainkra is. A digitális kommunikáció, a közösségi médiában folytatott interakciók, az e-kereskedelem és a digitális vállalkozások folyamatosan átalakítják a bennünket körülvevő világot. Ennek következtében egyre nagyobb mennyiségű adat áll rendelkezésünkre; ezeket adathalmazokba rendezve és felhasználva teljesen új eszközök állnak rendelkezésünkre ahhoz, hogy új szintre emeljük az értéktéremtést. Az átalakulás jelentősége az ipari forradaloméhoz mérhető.

Politikai iránymutatásaiban Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke hangsúlyozta, hogy Európának vezető szerepet kell vállalnia a bolygónk egészségesebbé tétele és az új digitális korszakra való átállás terén. A zöld és egyúttal digitális átalakulás kettős kihívást jelent. Az európai zöld megállapodásban rögzítetteknek megfelelően haladéktalanul az erőforrás-hatékony, körforgásos és klímasemleges fenntarthatóbb megoldások felé kell elmozdulnunk. Annak érdekében, hogy egyre digitalizálódó társadalmunk előnyeivel mindannyian élhessünk, minden polgárnak, munkavállalónak és vállalkozónak egyenlő esélyt kell kapnia, lakóhelyétől függetlenül.

Az olyan digitális megoldások, mint a kommunikációs rendszerek, a mesterséges intelligencia és a kvantumtechnológiák sok szempontból gazdagíthatják életünket. Ugyanakkor a digitális technológiák jelentette előnyök kockázatokkal és áldozatokkal is járnak. A polgárok úgy érezhetik, hogy elveszítik az ellenőrzést saját személyes adataik felett, és egyre többször szembesülnek azzal, hogy mesterséges eredetű káros tartalmak tartanak igényt a figyelmükre. A rosszindulatú kibertevékenységek veszélyeztethetik személyes jóllétünket, továbbá fenyegetést jelenthetnek kritikus infrastruktúráinkra és szélesebb értelemben vett biztonsági érdekeinkre nézve is.

E jelentős társadalmi átalakulás a társadalom minden szintjén alapos átgondolást igényel arra vonatkozóan, hogy Európa miként képes folyamatosan, a lehető legjobban megbirkózni a szóban forgó kockázatokkal és kihívásokkal. E tekintetben hatalmas erőfeszítésre lesz szükség, ám Európa kétségkívül rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyek révén mindenki számára jobb digitális jövő teremthető.

2. Jövőképünk és céljaink

A Bizottság arra törekszik, hogy Európa társadalma olyan digitális megoldásokkal vértesse fel magát, amelyek mélyen közös értéinkben gyökereznek, és mindannyiunk életét gazdagítják: életkortól, nemtől és szakmai háttértől függetlenül mindenkinek lehetőséget kell biztosítani a személyes fejlődésre, a szabad és biztonságos választási lehetőségekre és a társadalmi szerepvállalásra. A vállalkozásoknak olyan keretre van szükségük, amely segítségükre van működésük indításában, a terjeszkedésben, az adathalmazok létrehozásában, az adatfelhasználásban, az innovációban és a tisztességes feltételek mellett folytatott versenyben, illetve együttműködésben. Európának hasonlóképpen szüksége van választási lehetőségre, hogy a digitális átalakulást saját maga irányíthassa.

Az európai technológiai szuverenitás alapfeltétele, hogy biztosítsuk adatinfrastruktúránk, hálózataink és távközlési rendszereink integritását és ellenálló képességét. Megfelelő feltételeket kell teremteni ahhoz, hogy Európa kifejlessze és alkalmazza saját kulcsfontosságú kapacitásait, és ezáltal a legalapvetőbb fontosságú technológiák tekintetében csökkenteni tudja a világ más részeitől való függőségét. E kapacitások megerősítik Európa azon képességét is, hogy a digitális kor összefüggésében meghatározza saját szabályait és értékeit. Az európai technológiai szuverenitás nem másokkal szemben értendő; sokkal inkább az európaiak igényeire és az európai társadalmi modellre összpontosít. Az EU továbbra is bárki – legyen Unión belüli vagy kívüli – számára nyitott lesz, aki készen áll az európai szabályok és normák betartására.

A polgároknak lehetőséget kell teremteni arra, hogy a nem személyes adatokból nyert információk birtokában megalapozottabb döntéseket hozhassanak. Az ilyen adatoknak mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük – legyen szó akár köz- vagy magánszférabeli szereplőről, kis- vagy nagyvállalkozásokról, induló innovatív vállalkozásokról vagy cégóriásokról. Ez egyrészt elősegíti, hogy a társadalom a lehető legnagyobb mértékben kihasználhassa az innováció és a verseny előnyeit, másrészt biztosítja, hogy mindenki részesüljön a digitális hozadékból. Az ekképpen kialakított digitális Európának érvényre kell juttatnia azt, amiben élen járunk: a nyitott, méltányos, sokszínű, demokratikus és magabiztos Európát.

Az elkövetkező öt évben a Bizottság három fő célkitűzésre fog összpontosítani annak biztosítása érdekében, hogy a digitális megoldások Európa segítségére legyenek a saját elképzelései szerint zajló digitális átalakulásban, amely az európai értékek tiszteletben tartása mellett áll az emberek szolgálatába. Európa ezáltal a globális vitát alakító vezető szerepben fog fellépni.

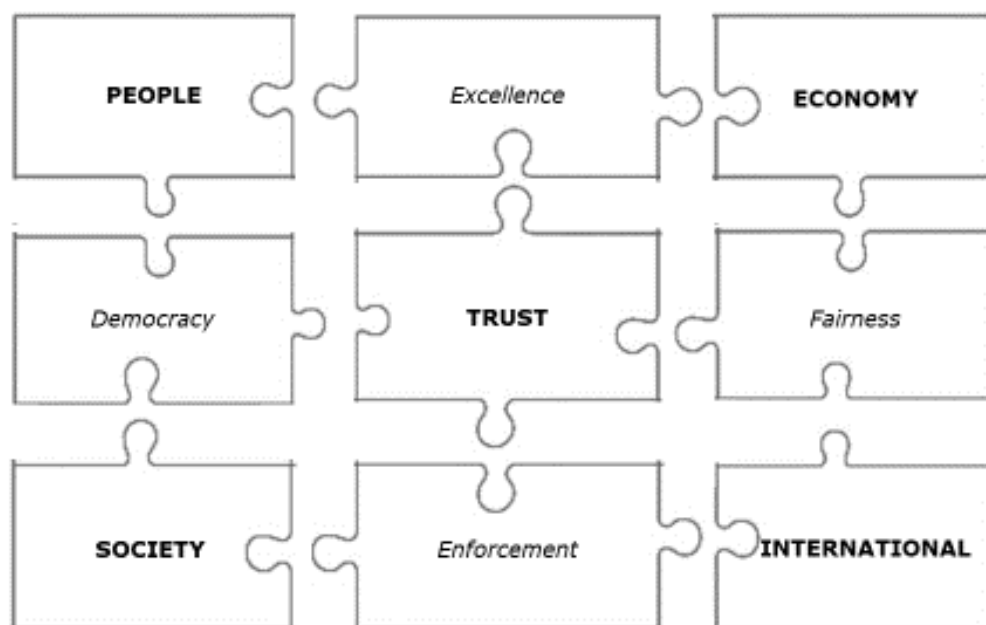
- **Technológia az emberek szolgálatában:** a mindennapi életünkben valódi változást előidéző technológia fejlesztése, alkalmazása és elterjesztése. Erős és versenyképes

gazdaság, amely az európai értékeket tiszteletben tartva vonja ellenőrzése alá és alakítja a technológiát.

- **Méltányos és versenyképes gazdaság:** gördülékenyen működő egységes piac, amelyen a vállalatok – méretüktől és ágazati tevékenységüktől függetlenül – egyenlő feltételek mellett versenyezhetnek, és olyan mértékben fejleszthetik, forgalmazhatják és használhatják a digitális technológiákat, termékeket és szolgáltatásokat, amely növeli termelékenységüket és globális versenyképességüket, továbbá amely megteremti a fogyasztói jogok tiszteletben tartásába vetett bizalmat.
- **Nyílt, demokratikus és fenntartható társadalom:** bizalmon alapuló környezet, amelyben a polgárok maguk dönthetnek arról, hogy milyen módon cselekszenek és lépnek interakcióba, illetve milyen adatokat bocsátanak rendelkezésre az online és offline térben. Európai szemléletű digitális átalakulás, amely előmozdítja demokratikus értékeink érvényesülését, tiszteletben tartja alapvető jogainkat és hozzájárul a fenntartható, klímasemleges és erőforrás-hatékony gazdasághoz.

Ahhoz, hogy valóban befolyásolja a digitális megoldások globális szintű fejlesztésének és használatának irányát, Európának önmagában is erős, független és céltudatos digitális szereplőnek kell lennie. Ennek megvalósításához a társadalom egészében – mind az emberek, mind a vállalkozások számára – megbízható digitális interakciót előmozdító, világos keretre van szükség. Ha nem a megbízhatóságra összpontosítunk, a digitális átalakulás létfontosságú folyamata nem lehet sikeres.

A digitális korra felkészült Európa kialakítása több egymással összekapcsolódó elemből álló összetett feladat: a teljes egész csak akkor lesz értelmezhető, ha minden elem a helyére kerül. A következő bekezdések ismertetik, hogy a Bizottság hogyan kívánja az elemeket összeállítva kialakítani a teljes képet, hogy jövőképe valósággá váljon.

A. Technológia az emberek szolgálatában

A technológia és a kreativitás terén földrészünk jelentős sikereket tudhat maga mögött. Európa akkor a legerősebb, amikor az EU és a tagállamok összefogása nyomán közösen lépnek fel a régiók, az önkormányzatok, a tudományos élet, a civil társadalom, a pénzügyi intézmények, a vállalkozások és a szociális vállalkozások. A tapasztalatok megosztása és az országokon túlmutató együttműködés érdekében Európának egyesítenie kell kutatási és innovációs beruházásait. Az utóbbi idők megállapodásainak keretében a szuper-számítástechnika és a mikroelektronika terén folytatott közös munka rámutatott, hogy az együttműködés rendkívül hatékony lehet. A jövőben hasonló kezdeményezésekre fog sor kerülni az innovatív technológiák következő generációjának kulcsfontosságú területein. A közigazgatási szervek digitális átalakulásának Európa-szerte történő előmozdítása szintén alapvető fontosságú e tekintetben.

Európának növelnie kell beruházásait azokba a stratégiai kapacitásokba, amelyek lehetővé teszik a digitális megoldások nagyléptékű kifejlesztését és használatát, valamint a kulcsfontosságú digitális infrastruktúrák¹ – például a kiterjedt 5G (és a jövőbeli 6G) hálózatok és a haladó technológiák (deep tech) – interoperabilitására való törekvést. Erre jó példa a

¹ Szuper-számítástechnika, kvantumtechnológiák, blokklánc és biztonságos páneurópai felhőkapacitások.

hálózati összekapcsoltság, amely a digitális átalakulás legalapvetőbb eleme. Ez az elem teszi lehetővé az adatok áramlását, az emberek közötti, tartózkodási helytől függetlenül megvalósítható együttműködést, egyre több tárgy összekapcsolását az interneten keresztül, átalakítva a gyártást, a mobilitást és a logisztikai láncokat. A biztonságos üvegszál és 5G infrastruktúrákkal működő gigabites internetkapcsolat² létfontosságú, ha ki akarjuk aknázni Európa digitális növekedési potenciálját. A hálózati összekapcsoltság terén 2025-re kitűzött uniós célok³ teljesítéséhez uniós, nemzeti és regionális szinten egyaránt megfelelő beruházásokra van szükség.

Ezekhez a célkitűzésekhez az Unió új többéves pénzügyi kerete is hozzá fog járulni. A cél az, hogy a lényeges területeken több és jobb stratégiai kapacitás jöjjön létre célzott finanszírozási programok⁴, az InvestEU program által nyújtott garancia, valamint a strukturális és vidékfejlesztési alapok⁵ felhasználása révén. Ezt a közfinanszírozást a magánberuházások ösztönzésére kell felhasználni, mivel a beruházási hiányok csak együttműködéssel szüntethetők meg. A tőkepiaci unió Európa-szerte elősegíti majd az innovatív és csúcstechnológiával foglalkozó vállalkozások piaci alapú finanszírozáshoz való hozzáférését. Ezért gondoskodnunk kell arról, hogy a digitális innováció finanszírozására állami és magántőke egyaránt széles körben rendelkezésre álljon.

Európának be kell ruháznia a hálózati összekapcsoltságba, a haladó technológiákba, a humán tőkébe, csakúgy mint az intelligens energia- és közlekedési infrastruktúrákba. Csak a digitális infrastruktúra és hálózatok terén az uniós beruházási hiány évi 65 milliárd EUR⁶. A reformok végrehajtása, a kutatás-fejlesztési és technológiafejlesztési beruházások fellendítése 2030-ig összesen akár 14 % további halmazott GDP-növekedést is eredményezhet. A gyors fellépés (például a beruházások fokozása és az intézkedések 2025 helyett 2022-ig történő elfogadása)

²„Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában: Úton a gigabitalapú európai információs társadalom felé” című bizottsági közlemény (COM(2016) 587 final).

³ A célkitűzések értelmében minden európai – akár vidéki, akár városi – háztartásnak rendelkeznie kell legalább „100 Mbps letöltési sebességű, gigabites sebességre fejleszthető” internetkapcsolattal. Mindez jól tükrözi a Bizottság azon várakozását, hogy az évtized előrehaladtával a háztartásoknak egyre nagyobb szükségük lesz 1 Gbps-ra. Ez összhangban van a Bizottság azon megállapításával, hogy a hálózati kapacitás iránti igény robbanásszerűen növekszik, és fenntartható beruházásokra van szükség az olyan hálózatokba, amelyek szimmetrikus (azaz fel- és letöltési) gigabites sebességre képesek, és megfelelnek az európai adatgazdaság 2025 utáni igényeinek is. Az összes főbb érintett társadalmi-gazdasági szereplő – köztük iskolák, kórházak, vállalkozások – számára legkésőbb 2025-ig meg kell teremteni az egyformán gyors feltöltési és letöltési sebességet kínáló gigabites internetkapcsolatot.

⁴Digitális Európa program (DEP), Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF 2), Európai horizont, uniós üprogram.

⁵ ERFA, EMVA.

⁶ *Az EU versenyképességének helyreállítása („Restoring EU competitiveness”)* EBB 2016. Az Európai Beruházási Bank 2019/2020-as *Európa átalakításának felgyorsítása („Accelerating Europe’s Transformation”)* című beruházási jelentése megerősíti, hogy az infrastruktúra digitalizálásának támogatásához nagyszabású közberuházásokra van szükség.

2030-ra további 3,2 %-kal növelhetné a GDP-t, és fokozhatná a munkahelyteremtést⁷. Európa nem engedheti meg magának, hogy e társadalmi-gazdasági fellendülés esélyét elmulassza.

Az innovációs beruházások azonban a kérdésnek csupán egy részét teszik ki. A valódi digitális átalakulásnak az európai polgároktól és vállalkozásoktól kell kiindulnia, akik bíznak abban, hogy az általuk használt, illetve előállított alkalmazások és termékek biztonságosak. Minél nagyobb az összekapcsoltságunk, annál kiszolgáltatottabbak vagyunk a rosszindulatú kibertevékenységekkel szemben. E növekvő fenyegetés kezelése érdekében minden területen együtt kell működünk: a vállalkozásokra vonatkozóan következetes szabályokat kell megállapítani, a proaktív információmegosztás terén pedig erőteljesebb mechanizmusokat kell bevezetni; biztosítani kell a tagállamok közötti, illetve az EU és a tagállamok közötti operatív együttműködést; szinergiákat kell kiépíteni a magánszemélyek kibertámadásokkal szembeni elleálló képessége és a kiberbiztonság bűnüldözési és védelmi vetületei között⁸; a kiberbűnözés elleni új eszközök kifejlesztésével gondoskodni kell arról, hogy a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok hatékonyan láthassák el feladataikat; végül pedig fokozni kell az uniós polgárok kiberbiztonsággal kapcsolatos tudatosságát⁹.

A biztonságérzet és a védettség érzése nem csupán a kiberbiztonságon múlik. Lényeges, hogy a polgárok magában a technológiában és annak felhasználási módjában is bízzanak. Ez különösen fontos a mesterséges intelligencia vonatkozásában. Ebben az összefüggésben az Európai Bizottság előterjeszti a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvet, amely körvonalazza a kiválósági és bizalmi ökoszisztémák európai értékeken alapuló megközelítését.

Az oktatás javítása és a készségek fejlesztése kulcsfontosságú része az európai digitális átalakulással kapcsolatos átfogó jövőképeknek. Az európai vállalatoknak digitálisan képzett munkavállalókra van szükségük ahhoz, hogy a globális technológiavezérelt piacon jó esélyekkel vegyék fel a versenyt. Ehhez a munkavállalókat olyan digitális készségekkel kell felruházni, amelyeknek köszönhetően sikeresek lehetnek az egyre jobban digitalizálódó és gyorsan változó munkaerőpiacon¹⁰. Lehetséges és fontos, hogy technológiai területen több nőnek legyen sikeres pályafutása, az európai technológiai közegnek pedig ki kell aknáznia a nők készségeit és kompetenciáit.

⁷ A digitális átalakulás megtervezése („*Shaping the digital transformation*”), az Európai Bizottság megbízásából készített tanulmány, McKinsey Global Institute (közzététel: 2020. második negyedév).

⁸ Az 5G kiberbiztonságára irányuló, nemrégiben közzétett uniós eszköztár jelentős mérföldkőnek számít: ez egy erőteljes és átfogó intézkedéscsomag, amely összehangolt uniós megközelítést vezet be a biztonságos 5G hálózatok érdekében.

⁹ A kiberbiztonság növelése kulcsfontosságú hozzájárulás a valódi és hatékony biztonsági unió megvalósításához.

¹⁰ A jelenlegi munkahelyek több mint 90 %-ában már most is legalább alapvető digitális készségeket követelnek meg, noha az európai polgárok 43 %-a és az uniós munkaerő több mint egyharmada nem rendelkezik ilyen készségekkel.

A digitális készségek iránti igény ugyanakkor jóval túlmutat a munkaerőpiacon. A digitális technológiák egyre inkább jelen vannak szakmai és magánéletünkben, így legalább alapvető digitális jártasságra és készségekre van szüksége annak, aki manapság hatékonyan részt akar venni a társadalmi életben.

Egyre több folyamat automatizált, így a digitalizáció a technológiai ágazaton túlmutatóan is változásokat fog előidézni. Több szakma gyökeresen át fog alakulni. A digitális átalakulásnak méltányosnak és igazságosnak kell lennie, és a nőket is teljes körű részvételre kell ösztönöznie. Ebben az összefüggésben kiemelkedő szerep jut a szociális partnereknek. Ugyanakkor az innováció és a technológia terjedésének előmozdítása előfeltétele a jó életminőségnek, a munkalehetőségeknek és a részvétel tekintetében mutatkozó hiányosságok megszüntetésének, különösen a vidéki és távoli területeken, ahol jellemző a népesség elöregedése, illetve csökkenése.

A munkakörülményeket illetően is új kihívásokkal kell szembenézni. Az online platformok terjedése új kereseti és munkavállalási lehetőségeket teremtett, és hozzájárul ahhoz, hogy az emberek könnyebben maradhassanak a munkaerőpiacon. Ugyanakkor új kérdéseket vetett fel azon személyek jogvédelme tekintetében, akik noha nem rendelkeznek munkavállalói jogállással, osztoznak a munkavállalók némely problémájában. A Bizottság ezért javaslatot fog tenni a platform-munkavállalókra vonatkozó megerősített keretre.

Fő intézkedések

- **Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról**, amely áttekinti az opciókat a megbízható mesterséges intelligenciára vonatkozó jogalkotási keret vonatkozásában (elfogadására a közleménnyel egyidejűleg kerül sor), valamint nyomonkövetési intézkedéseket állapít meg a biztonság, a felelősség, az alapvető jogok és az adatok tekintetében (2020. negyedik negyedév)
- **Élvonalbeli közös digitális kapacitások kiépítése és alkalmazása** a mesterséges intelligencia, a kiberbiztonság, a szuper-számítástechnika és a kvantuminformatika, a kvantumkommunikációs hálózatok és a blokklánc területén. Európai kvantum- és blokkláncstratégiák (2020. második negyedév), valamint az európai nagy teljesítményű számítástechnika közös vállalkozás létrehozásáról szóló felülvizsgált EuroHPC-rendelet¹¹.
- **Az Európa gigabites összekapcsoltságába történő beruházások felgyorsítása** a széles sávú infrastruktúra kiépítési költségeinek csökkentéséről szóló irányelv¹² felülvizsgálata, az **5G és 6G cselekvési terv** aktualizálása, valamint az új rádióspektrum-politikai program (2021) révén. **Az összekapcsolt és automatizált mobilitást szolgáló 5G folyosók**, köztük 5G vasúti folyosók kiépítése (2021–2030) (2021–2023).
- Uniós kiberbiztonsági stratégia, amely magában foglalja **egy közös kiberbiztonsági egység létrehozását**, a hálózati és információs rendszerek biztonságáról szóló irányelv **(kiberbiztonsági irányelv)**¹³ felülvizsgálatát, valamint a **kiberbiztonsági egységes piac** fellendítését.
- **Digitális oktatási cselekvési terv** a digitális jártasság és kompetenciák előmozdítására, az oktatás minden szintjén (2020. második negyedév).
- Megerősített **készségfejlesztési program** a digitális készségek teljes társadalmat átfogó megerősítésére, valamint megerősített **ifjúsági garancia** a digitális készségek megerősítésére a korai pályamódosítás összefüggésében (2020. második negyedév).
- Kezdeményezés a **platform-munkavállalók** munkakörülményeinek javítására (2021).
- Megerősített **európai kormányzati interoperabilitási stratégia** a biztonságos és határokon átvelő közadatáramlásra és közszektorbeli szolgáltatásokra vonatkozó koordináció és közös szabványok biztosítására. (2021)

B. Méltányos és versenyképes gazdaság

Egyre zsugorodó világunkban, melyben a technológia egyre fontosabb szerephez jut, Európának képesnek kell lennie továbbra is függetlenül fellépni és döntéseket hozni, és csökkentenie kell a másutt létrehozott digitális megoldásoktól való túlzott függését.

¹¹ A Tanács (EU) 2018/1488 rendelete (2018. szeptember 28.).

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/61/EU irányelve (2014. május 15.).

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.)

Rengeteg termék és szolgáltatás fejlesztéséhez széles körben és, egyszerűen hozzáférhető, könnyen felhasználható és feldolgozható adatokra van szükség. Az adatok ma már a termelés kulcsfontosságú tényezőjét képezik, és az általuk létrehozott értéket újra meg kell osztani a társadalom egészével, amely rendelkezésre bocsátotta azokat. Ezért kell kiépítenünk a valódi egységes európai adatpiacot – az európai szabályokon és értékeken alapuló európai adatteret.

Az európai vállalatok – és különösen a kkv-k – sok esetben késlekedtek a digitális megoldások bevezetésével, ezért nem tudták kihasználni azok előnyeit, és bővülési lehetőségektől estek el. A Bizottság törekedni fog arra, hogy ezt a kérdést egy olyan új uniós ipari stratégia segítségével kezelje, amely intézkedéseket határoz meg a digitálisabb, környezetbarátabb, fokozottan körforgásos és globálisan versenyképesebb uniós iparra való áttérés megkönnyítésére. Ennek részét képezi majd egy kkv-stratégia is, mivel az európai gazdaságnak e lényeges szegmense gyakorta néz szembe a megfelelő készségek hiányával, csakúgy mint a finanszírozáshoz való hozzáférés és a piacra jutás nehézségeivel.

Az induláshoz és a növekedéshez a kkv-knak gördülékenyen működő európai egységes piacra van szükségük, amelyet nem hátráltatnak eltérő helyi vagy nemzeti szintű szabályozások, amelyek elsősorban a kisebb vállalatok adminisztratív terheit növelik. Egyértelmű és arányos, EU-szerte hatékonyan és egységesen érvényre juttatott szabályokra van szükségük, amelyek rendkívül erős, a globális versenyben ugródeszkát jelentő hazai piacot biztosítanak számukra.

A digitális korban minden eddiginél fontosabb, hogy a kis- és nagyvállalkozások egyenlő feltételek mellett versenyezzenek. Felmerül, hogy az offline térben – a versenyre, az egységes piacra, a fogyasztóvédelemre, a szellemi tulajdonra, az adózásra és a munkavállalói jogokra – alkalmazott szabályokat az online felületeken is alkalmazni kell. Az offline termékekhez és szolgáltatásokhoz hasonlóan meg kell nyerni a fogyasztók bizalmát a digitális termékek és szolgáltatások iránt is. Figyelmet kell fordítani a legkiszolgáltatottabb fogyasztókra, és gondoskodni kell a biztonsági jogszabályok érvényre juttatásáról, ideértve a harmadik országokból származó árukat is. Egyes platformok jelentős piaci pozíciót szereztek, melynek révén kapuórként komoly befolyást gyakorolhatnak a piacokra, a fogyasztókra és az információkra. Biztosítanunk kell, hogy az egyes online platformok meghatározó szerepe és piaci befolyása ne veszélyeztesse piacaink tisztességességét és nyitottságát.

Ami az uniós versenyjogot illeti, annak alapjai ugyanolyan relevánsak a digitális iparágakban, mint a hagyományosakban. Az uniós versenyjog jó szolgálatot tesz Európának azáltal, hogy hozzájárul az egyenlő versenyfeltételekhez a piacokon, melyek a fogyasztókat hivatottak kiszolgálni. Ugyanakkor az is fontos, hogy a versenyszabályok továbbra is megfeleljenek a gyorsan változó és egyre digitalizálódó világ támasztotta igényeknek, és környezetbarátabb szemléletet alkalmazzanak. E megfontolásokat szem előtt tartva a Bizottság jelenleg mérlegeli a hatályos szabályok alkalmazásának hatékonyságát – többek között az antitröszt-

intézkedések kapcsán – és folyamatban van a meglévő szabályok értékelése és felülvizsgálata is annak biztosítására, hogy azok megfeleljenek napjaink digitális és zöld kihívásainak.

A horizontális és vertikális megállapodásokra vonatkozó szabályok, valamint az érintett piacok meghatározásáról szóló közlemények felülvizsgálata már folyamatban van, és hasonlóképpen zajlik a különböző állami támogatási iránymutatások célravezetőségi vizsgálata is. Európa digitális jövőjének kulcskérdései közé tartozik az adathozzáférés, az adathalmazok képzése, az adatmegosztás, valamint az online és az offline kereskedelem közötti egyensúly. Az érintett piacok meghatározásáról szóló közlemények felülvizsgálata figyelembe veszi majd az új digitális üzleti modelleket is – például az „ingyenes” szolgáltatásokat, amelyeket a felhasználók adataik rendelkezésre bocsátásával használhatnak – és ezek versenykényszerrel kapcsolatos vonatkozásait. A közös európai érdeket szolgáló fontos projektekről szóló 2014. évi bizottsági közlemény folyamatban lévő célravezetőségi vizsgálata azt hivatott felmérni, hogy szükség van-e aktualizálásra azon feltételek további egyértelműsítése érdekében, amelyek mellett az Európa digitális és zöld jövője szempontjából kulcsfontosságú stratégiai ágazatokban a tagállamok által irányított nagyprojektek hatékonyan folytathatók.

A Bizottság tervei között szerepel egy ágazati vizsgálat is, amelynek középpontjában a gazdaságunkat és társadalmunkat formáló új és feltörekvő piacok állnak.

Ugyanakkor a versenypolitika önmagában nem képes kezelni a platformgazdaságban esetlegesen felmerülő összes rendszerszintű problémát. Az egységes piac logikája alapján további szabályokra lehet szükség a könnyű piacra jutás, a méltányosság és az innováció, valamint a piacra lépés lehetősége és a versenyjogi vagy gazdasági megfontolásokon túlmutató közérdek biztosítása érdekében.

A digitális gazdaságon belüli méltányosság biztosítása komoly kihívást jelent. A határok nélküli digitális világban néhány jelentős piaci részesedésszerű vállalatba az adatalapú gazdaságon belüli értékteremtéssel létrejövő profit túlnyomó többsége. E nyereség után – az elavult társaságiadó-szabályok miatt – gyakran nem ott adóznak, ahol a profit keletkezik, ami torzítja a versenyt. A Bizottság ezért meg fogja vizsgálni, hogy miként kezelhetők a gazdaság digitalizációja nyomán felmerülő adózási kihívások.

Fő intézkedések

- **Az európai adatstratégia** (2020. február) célja, hogy Európa a világ vezető adatagilis gazdaságává váljon, melynek érdekében létrehozza az adatkormányzás jogszabályi keretét (2020. negyedik negyedév), és kilátásban van egy adatmegosztási jogszabály is (2021).
- Folyamatban van az **uniós versenyszabályok** digitális korban való **célravezetőségének** értékelése és felülvizsgálata (2020–2023), és ágazati vizsgálatot is indítanak (2020).
- A Bizottság a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomag összefüggésében tovább vizsgálja az **előzetes szabályokat** annak biztosítása érdekében, hogy a hálózatokra kapuóri

minőségükben jelentős hatást gyakorló nagy platformok jellemezte piacok az innovátorok, a vállalkozások és az új piaci szereplők számára méltányosak és könnyen hozzáférhetőek legyenek. (2020. negyedik negyedév).

-
- Javaslat egy **iparstratégiai intézkedéscsomagra**, amely számos intézkedést javasol a környezetbarát, körforgásos, digitális és globálisan versenyképes uniós iparágakra – ideértve a kkv-kat is – való átállás megkönnyítésére, valamint az egységes piaci szabályok megerősítése.
- Keret létrehozása, amely megfelelő, versenyképes és biztonságos digitális finanszírozást tesz lehetővé, többek között a kriptoeszközökkel, valamint a pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájával és kiberrezilienciájával kapcsolatos jogalkotási javaslatok, továbbá az egész Európára kiterjedő digitális fizetési szolgáltatásokat és megoldásokat támogató integrált uniós pénzforgalmi piacra vonatkozó stratégia révén (2020. harmadik negyedév).
- **Közlemény a 21. századi vállalkozási adózásról**, amely áttekinti a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) keretében a gazdaság digitalizációja jelentette adózási kihívások kezelése terén elért eredményeket.
- Új **fogyasztóügyi stratégia** annak érdekében, hogy a fogyasztók megalapozottabb döntéseket hozhassanak és aktív szerepet vállaljanak a digitális átalakulásban (2020. negyedik negyedév).

C. Nyílt, demokratikus és fenntartható társadalom

Az embereknek joguk van a megbízható technológiához. Ami jogellenes offline, annak online is jogellenesnek kell lennie. Nem áll módunkban előrevetíteni, hogy mit tartogat a digitális technológia jövője, ám az európai értékeket, etikai szabályokat, valamint társadalmi és környezetvédelmi normákat a digitális térben is alkalmazni kell.

Az utóbbi években Európa vezető szerepet játszott a nyílt, méltányos, inkluzív és emberközpontú internet kialakításában, melyhez hozzájárult az új normákat meghatározó általános adatvédelmi rendelet, csakúgy mint a platformok és vállalkozások közötti együttműködésre vonatkozó uniós szabályok. Az európai demokráciák és az azok alapját képező értékek védelme érdekében a Bizottság folytatja a megbízható digitális társadalomra vonatkozó innovatív és arányos szabályok kidolgozását és végrehajtását. E digitális társadalomnak teljes mértékben inkluzívnak, méltányosnak és mindenki számára hozzáférhetőnek kell lennie.

Ebben az összefüggésben alapvető fontosságú, hogy a digitális szolgáltatásokra Unió-szerte alkalmazandó szabályokat megerősítsük és korszerűsítsük, egyértelműsítve az online

platformok szerepét és felelősségét. Az illegális, veszélyes és hamisított áruk értékesítését és az illegális tartalmak terjesztését ugyanolyan hatékonyan kell kezelni online, mint offline.

Az online térbe vetett bizalom azt is jelenti, hogy a fogyasztók segítséget kapnak ahhoz, hogy növeljék a saját adataik és személyazonosságuk felett gyakorolt ellenőrzést és az azokkal kapcsolatos felelősségvállalást. Egyértelműbb szabályokra van szükség az átláthatóság, az információ- és adatáramlás kapuőreinek online magatartása és elszámoltathatósága terén, és hatékonyabban kell érvényesíteni a meglévő szabályokat. Lényeges szempont, hogy az emberek ellenőrzést gyakorolhassanak online személyazonosságuk felett az olyan esetekben, amikor bizonyos online szolgáltatások igénybevételéhez hitelesítésre van szükség. A fogyasztóknak általánosan elfogadott elektronikus személyazonosítóra (eID) van szükségük, hogy anélkül férhessenek hozzá adataikhoz, illetve vehessenek biztonságosan igénybe a választásuk szerinti termékeket és szolgáltatásokat, hogy nem kapcsolódó platformok közreműködése révén szükségtelenül meg kellene osztaniuk személyes adataikat. Az európaiak számára az adathasználat a nyilvános döntéshozatal és a magánjellegű választások javítása terén is előnyt jelenthet.

Mivel a nyilvános viták és a politikai hirdetések nagy része ma már online jelenik meg, fel kell készülnünk arra is, hogy határozottan fel kell lépünk demokráciánk védelmében. A polgárok észszerű reakciókat várnak az információs tér gyakorta célzott és összehangolt dezinformációs kampányok révén történő manipulációjára irányuló kísérletekkel szemben. Az információk internetes megosztása és kezelése terén Európának nagyobb átláthatóságra van szüksége. A megbízható és színvonalas média a demokrácia és a kulturális sokszínűség szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. E megfontolások alapján a Bizottság elő fogja terjeszteni az európai demokráciára vonatkozó cselekvési tervét, továbbá a média- és audiovizuális ágazatra vonatkozó konkrét cselekvési tervét.

Ezek digitális komponense szintén alapvető lesz az európai zöld megállapodás¹⁴ célkitűzéseinek és a fenntartható fejlődési céloknak¹⁵ a teljesítése szempontjából. A digitális megoldások jelentős mértékben hozzájárulnak a fenntarthatóságra való átálláshoz azáltal, hogy lendületet adnak a körforgásos gazdaságnak, támogatják az összes ágazat dekarbonizációját és csökkentik az uniós piacon forgalmazott termékek környezeti és társadalmi lábnyomát. Példaként elmondható, hogy az olyan kulcsfontosságú ágazatok, mint a precíziós mezőgazdaság, a közlekedés és az energiaágazat az európai zöld megállapodás ambiciózus fenntarthatósági célkitűzéseinek teljesítése kapcsán jelentős mértékben kiaknázhathatják a digitális megoldások kínálta előnyöket.

¹⁴ Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final, 2019. december 11.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>.

¹⁵ A fenntartható fejlődési célok 17 globális célkitűzés révén „útmutatást adnak a mindenki számára jobb és fenntarthatóbb jövő eléréséhez”. E célkitűzéseket az ENSZ Közgyűlése a 2015. évi 70/1. sz. határozatában rögzítette: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

A digitális megoldások és különösen az adatok lehetővé teszik a teljes mértékben integrált életciklus-megközelítést is, a tervezéstől kezdve az energiaforrásokon, a nyersanyagokon és egyéb elemeken keresztül a végtermékig, majd az életciklus végéig. Például csökkenthetjük a fosszilis tüzelőanyagok használatát és fokozhatjuk az energiahatékonyságot azáltal, hogy nyomon követjük, mikor és hol van a legnagyobb szükség a villamos energiára.

Ugyanakkor egyértelmű, hogy magának az IKT-ágazatnak is zöld átalakulásra van szüksége. Az ágazat környezeti lábnyoma számottevő, a becslések szerint a világ teljes villamosenergia-felhasználásának 5–9 %-át és az összes kibocsátás több mint 2 %-át teszi ki¹⁶. Az adatközpontoknak és a távközlésnek energiahatékonyabbá kell válniuk, nagyobb arányban kell hulladékenergiát újrafelhasználniuk és megújuló energiaforrásokat használniuk. 2030-ra klímasemlegessé kell válniuk, amihez minden lehetőség adott.

Jelentőséggel bír az is, hogy miként tervezik, vásárolják, fogyasztják és hasznosítják újra az IKT-eszközöket. A környezettudatos terméktervezés energiahatékonysági követelményein túl az IKT-eszközöknek teljes mértékben körforgásossá kell válniuk: hosszabb élettartammal, megfelelő karbantarthatósággal, újrahasznosított anyagok beépítésével, egyszerű szétszerelési és újrahasznosítási lehetőségekkel.

Az adatok az egészségügyi ágazatban is alapvető fontosságúak. Az európai egészségügyi adattérben gyűjtött digitalizált egészségügyi dokumentációk javíthatják a gyakori krónikus betegségek – többek között a rák és a ritka betegségek – gyógyítását, továbbá minden polgár számára egyenlő hozzáférést biztosíthatnak a színvonalas egészségügyi szolgáltatásokhoz.

¹⁶ Energiaügyi Világfórum: <https://www.enerdata.net/publications/executive-briefing/expected-world-energy-consumption-increase-from-digitalization.html>.

Fő intézkedések

- **Új, felülvizsgált szabályok a digitális szolgáltatások belső piacának elmélyítése érdekében**, az online platformok és az információs szolgáltatók felelősségi körének bővítésével és összehangolásával, valamint a platformok tartalomra vonatkozó szabályai feletti felügyelet EU-szerte történő megerősítésével. (2020. negyedik negyedév, a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomag részeként)
- **Az eIDAS-rendelet felülvizsgálata** a rendelet eredményességének javítása, előnyeinek a magánszektorra való kiterjesztése, valamint a megbízható digitális személyazonosság minden európai számára történő előmozdítása érdekében (2020. negyedik negyedév).
-
- **A média- és audiovizuális ágazatra vonatkozó cselekvési terv**, amely a színvonalas tartalomhoz való hozzáférés és a médiapluralizmus ösztönzése érdekében támogatja az audiovizuális és médiaágazat digitális átalakulását és versenyképességét (2020. negyedik negyedév).
- **Az európai demokráciára vonatkozó cselekvési terv** demokratikus rendszereink ellenálló képességének javítása, a médiapluralizmus támogatása és az európai parlamenti választásokba való külső beavatkozás veszélyeinek kezelése érdekében (2020. negyedik negyedév).
- „**Irány a Föld**” kezdeményezés, melynek célja egy nagy pontosságú digitális Föld-modell („digitális ikermodell”) kifejlesztése, melynek köszönhetően jelentősen javul Európa környezeti előrejelzési és válságkezelési képessége (2021-től).
- **Az elektronikus eszközök körforgására irányuló kezdeményezés**, amely a körforgásos gazdaságra vonatkozó jövőbeli cselekvési terv szerinti, fenntartható termékekre vonatkozó szakpolitikai kerettel összhangban mozgósítja a meglévő és új mechanizmusokat annak biztosítására, hogy az eszközöket a tartósság, a karbantarthatóság, a szétszerelhetőség, az újrafelhasználás és az újrahasznosítás szempontjainak figyelembevételével tervezzék, ideértve az idő előtti elavulást elkerülő és az elektronikus eszközök életciklusát meghosszabbító javítási vagy felújítási jogot is (2021).
- Klímasemleges, kiemelkedően energiahatékony és fenntartható adatközpontok legkésőbb 2030-ig történő megvalósítására irányuló kezdeményezések, továbbá átláthatósági intézkedések a távközlési szolgáltatók környezeti lábnyoma vonatkozásában.
- **Az Európa-szerte egységes csereformátumú elektronikus egészségügyi dokumentációk** előmozdítása annak érdekében, hogy az európai polgárok az egész EU-ban biztonságosan hozzáférjenek egészségügyi adataikhoz és megoszthassák azokat. Az egészségügyi adatokhoz való biztonságos és védett hozzáférést javító európai egészségügyi adattér kialakítása, amely célzott és gyorsabb kutatást, diagnózist és gyógykezelést tesz lehetővé (2022-től).

3. Nemzetközi dimenzió – Európa mint globális szereplő

Az európai modell világszerte számos partner számára is inspirációul szolgál, amikor megoldást keresnek szakpolitikai kihívásaikra, és ezt a szerepet a digitalizáció terén is kellene őrizni.

Geopolitikai értelemben az EU-nak mozgósítania kellene szabályozói erejét, megerősített ipari és technológiai képességeit, diplomáciai erősségeit és külső pénzügyi eszközeit, melyek segítségével befolyást szerezhethet az európai szemléletnek és formálhatja a globális interakciókat. Mindez magában foglalja a társulási és kereskedelmi megállapodások keretében végzett munkát, csakúgy mint a nemzetközi szervezetekben – például az ENSZ, az OECD, az ISO és a G20 keretében – az uniós tagállamok támogatásával elért megállapodásokat.

Az EU bővítési, szomszédsági és fejlesztési politikájában való erőteljes digitális jelenlét utat enged a növekedésnek és ösztönzést ad a fenntartható fejlődésnek, ideértve a zöld IKT partnerországokban és -régiókban való elterjedését, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend nyomán vállalt európai kötelezettségekkel összhangban. Az EU és az Afrikai Unió digitális gazdasággal foglalkozó közös munkacsoportjának következtetései megerősítik az Afrikában zajló digitális átalakulás támogatását, köztük az egységes afrikai digitális piac létrehozását, amint az EU új többéves pénzügyi keretében rendelkezésre áll a megfelelő finanszírozás.

A világ több országa is sok esetben az EU erős adatvédelmi rendszeréhez igazította saját jogszabályait. E siker nyomán az EU-nak aktívan elő kell mozdítania a biztonságos és nyitott globális internetre vonatkozó modelljét is.

Ami a szabványokat illeti, kereskedelmi partnereink csatlakoztak ahhoz az EU vezette folyamathoz, amely sikeresen rögzítette az 5G-re és a dolgok internetére vonatkozó globális szabványokat. Európának az új generációs technológiák elfogadási és szabványosítási folyamatának élére kell állnia: legyen szó blokkláncról, nagy teljesítményű számítástechnikáról, kvantumtechnológiákról, algoritmusokról vagy az adatmegosztást és adatfelhasználást lehetővé tevő eszközökről¹⁷.

A kereskedelem és a beruházások terén a Bizottság továbbra is dolgozni fog a harmadik országokban működő európai vállalatokkal szembeni indokolatlan korlátozások – például az adatlokalizálási követelmények – megszüntetésén, és ambiciózus célokat tűz ki a piachoz való hozzáférés, a szellemi tulajdon tiszteletben tartása, a kutatás-fejlesztés és a szabványosítási programok tekintetében. Az értékeinket és magas szintű normáinkat elismerő, hasonló szellemiséget képviselő partnereinkkel kialakítandó, jelenleg tárgyalás alatt lévő megbízható

¹⁷Például: az uniós e-számlázási szabványt sikerrel használják Ausztráliában, Új-Zélandon és Szingapúrban, ami megkönnyíti az uniós vállalkozásokkal folytatott kereskedelmet, de a rendszer nemzetközi bevezetésének lehetőségét is elemzik.

adatszövegségek javíthatják az adatáramlást és bővíthetik a rendelkezésre álló minőségi adathalmazok körét.

Az Európai Unió jelenleg a világ legnyitottabb térsége a kereskedelem és a beruházások szempontjából, és ezen a jövőben sem kíván változtatni, ám ennek feltétele, hogy az EU-ban folytatott üzleti tevékenysége során mindenki elfogadja és tiszteletben tartsa szabályainkat. A Bizottság az összes rendelkezésre álló eszközt fel fogja használni ahhoz, hogy mindenki tiszteletben tartsa az uniós jogszabályokat és a nemzetközi szabályokat, és ennek köszönhetően a digitális ágazatban is fenntarthatók legyenek az egyenlő versenyfeltételek. Ezenfelül szükség esetén új szabályokra is javaslatot fog tenni – erre irányul például a külföldi támogatások belső piaci torzító hatásának kezelésére szolgáló jogi eszköz kidolgozására irányuló, jelenleg is zajló munka.

A **globális digitális együttműködési stratégia** a technológia, az innováció és a találékonyság terén elért számos múltbeli sikerünkre alapozva fog javaslatot tenni a digitális átalakulással kapcsolatos európai megközelítésre, amely az európai értékeken – többek között a nyitottságon – alapul, és ezeket az értékeket nemzetközi szintre vetítve érvényesíti a partnereinkkel folytatott együttműködésben. A stratégiában megjelenik majd az EU fenntartható fejlődési célok, digitalizáló fejlesztés (D4D) és kapacitásépítés kapcsán Afrikában és másutt végzett munkája is.

Az EU élen jár az információs térbe való manipulatív beavatkozásokkal szembeni fellépésben, és jelentős megközelítéseket és eszközöket dolgozott ki. Továbbra is szorosan együttműködik nemzetközi partnereivel – többek között a G7-tel – a nemzetközi normák és szabványok kidolgozása érdekében közös megközelítéseket kialakító munkában.

Fő intézkedések

- **Globális digitális együttműködési stratégia** (2021)
- **Fehér könyv egy külföldi támogatásokra vonatkozó eszközről** (2020. második negyedév)
- **Digitalizáló Fejlesztési Központ**, amely az uniós értékeket előmozdító, az EU egészére vonatkozó megközelítést fogja kidolgozni és megszilárdítani, mozgósítva az uniós tagállamokat és ipart, a társadalmi szervezeteket, a pénzügyi intézményeket, a digitalizációban jártas szakembereket és a megfelelő technológiákat.
- **Szabványosítási stratégia**, amely lehetővé teszi az európai szabályokat tiszteletben tartó interoperábilis technológiák bevezetését, ugyanakkor világszinten előmozdítja az európai szemléletet és érdekeket (2020. harmadik negyedév).
- **A lehetőségek feltérképezése és cselekvési terv** az európai szemlélet kétoldalú kapcsolatokban és a többoldalú fórumokon történő előmozdítására (2020. második negyedév).

4. Következtetés

A digitális technológiák, legyenek bármilyen fejlettek, mindössze eszközt jelentenek. Nem tudják megoldani valamennyi problémánkat. Azonban olyan dolgokat tesznek lehetővé, amelyek egy generációval ezelőtt elképzelhetetlenek voltak. Európa digitális stratégiájának sikerét abban mérhetjük, hogy ezeket az eszközöket milyen mértékben leszünk képesek az európai polgárok, ezen belül a közjó szolgálatába állítani.

Az adatagilis gazdaság és annak hatalmas átalakító potenciálja mindannyiunkat érinteni fog, és Európa készen áll arra, hogy teljes mértékben kiaknázza az ebben rejlő lehetőségeket. Ám e digitális átalakulás sikere érdekében megfelelő kereteket kell létrehoznunk a technológia megbízhatóságának biztosításához és a vállalkozásoknak a digitalizáció iránti bizalommal, valamint a digitalizációhoz szükséges kompetenciákkal és eszközökkel való felruházásához. Az EU, a tagállamok, a régiók, a civil társadalom és a magánszektor erőfeszítéseinek összehangolása alapvető jelentőséggel bír e cél teljesítése és Európa digitális vezető pozíciójának megerősítése szempontjából.

Európa vezető szerepet vállalhat e digitális átalakulásban, és a technológiai fejlődés terén olyan normákat határozhat meg, amelyek világszerte érvényesek lesznek. Ennél is fontosabb, hogy mindezt minden egyes ember befogadása és tiszteletben tartása mellett tegye. A digitális átalakulás csak akkor lehet sikeres, ha nem csak kevesek, hanem mindenki javát szolgálja. Egy valóban európai projekt – azaz az európai értékek és az európai szabályok mentén kialakított digitális társadalom – elé nézünk, amely valódi inspirációt jelenthet az egész világ számára.